

ефективний і результативний спосіб, щоб повною мірою забезпечити соціально-економічні потреби і прагнення громадян України. Щоб досягнути такого результату необхідно всі сили спрямувати на підвищення конкурентоспроможності вітчизняного бізнесу. Також потрібно створювати фонди, куди б входили кошти від спонсорів та меценатів. На сьогодні існують фонди, що збирають кошти на боротьбу з онкологічними захворюваннями, туберкульозом, захворюванням на СНІД, але їх діяльність непрозора і простежити за цільовим використанням цих коштів неможливо [4, с. 225].

Отже, виважена довгострокова бюджетна політика та ефективне управління бюджетним процесом є запорукою соціально-економічного розвитку держави в контексті гармонізації процесів економічного розвитку та забезпечення суспільними благами громадян.

Література:

1. Корягін М. В. Суть, функції та ознаки бюджету як економічної категорії. *Науковий вісник НЛТУ*. 2010. Вип. 20.14. С. 205 – 209.
2. Ганіч А.Є. Суть державного бюджету та його вплив на соціально-економічний розвиток України. *Науковий вісник НЛТУ*. 2010. Вип. 20.6. С. 180 – 184.
3. Показники виконання Державного бюджету України за 2017 – 2018 роки. URL: <https://www.minfin.gov.ua/news/view/pokaznyky-vykonannia-biudzhetu-ukrainy--rr?category=bjudzhet&subcategory=Current+year+budget+information> (дата звернення: 05.04.2019).
4. Даньків В. Й. Роль бюджету у соціально-економічному розвитку держави. *Науковий вісник Ужгородського університету. Сер. Економіка*. 2013. Вип. 3 (40). С. 219 – 226.

Попів Олег Михайлович
ст. гр. Ф-41, ТНЕУ

Русін Віктор Миколайович
к.е.н., доцент кафедри фінансів ім. С.І. Юрія ТНЕУ

ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ БЮДЖЕТІВ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Проблеми територіальних громад можна ефективно вирішувати лише на місцевому рівні. В Україні, вже впродовж кількох років, реалізується реформа децентралізації, яка передбачає передачу значної частини повноважень та фінансових ресурсів на їх реалізацію тим громадам, які добровільно об'єдналися. Реформа спрямована на спроможність місцевого

самоврядування самостійно вирішувати питання місцевого значення за рахунок власних фінансових ресурсів.

Фінансові ресурси, які поступають в розпорядження територіальних громад, і те, на що вони витрачаються, відображається у місцевих бюджетах. Саме тому, вважаємо за доцільне проаналізувати як реформа децентралізації вплинула на формування бюджетів об'єднаних територіальних громад та чи є ще потенціал до збільшення їх фінансової бази.

Щодо фінансового забезпечення об'єднаних територіальних громад, відзначимо, що в кінці 2014 р. до Бюджетного кодексі України внесено ряд змін [1], якими розширено перелік дохідних джерел наповнення бюджету та передбачено механізм переходу об'єднаних територіальних громад на прямі міжбюджетні відносини з державним бюджетом. Основним фінансовим ресурсом об'єднаних територіальних громад став податок з доходів фізичних осіб, до бюджетів яких зараховується 60% цього податку. Крім цього до бюджетів об'єднаних громад зараховуються місцеві податки і збори, які можуть суттєво вплинути на фінансову забезпеченість місцевих бюджетів. Зокрема серед місцевих податків – податок на майно (який складається із плати за землю, податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, транспортний податок) та єдиний податок, а серед місцевих зборів – збір за місця для паркування транспортних засобів та туристичний збір. Для фінансування освіти (фінансування шкіл) та охорони здоров'я (первинної медичної допомоги) об'єднанні громади отримують із державного бюджету освітню та медичну субвенції. Такі зміни бюджетного законодавства повинні були стати стимулом до об'єднання громад та посилення їхньої фінансової спроможності та незалежності.

Аналіз динаміки надходжень до бюджетів об'єднаних громад та інших видів місцевих бюджетів дає можливість стверджувати, що темпи зростання доходів бюджетів об'єднаних громад значно випереджають темпи зростання доходів по інших рівнях місцевих бюджетів. Так, надходження власних доходів місцевих бюджетів 665 ОТГ за 2018 рік зросли на 62,1% та склали 20,9 млрд грн (+8,0 млрд грн). Однак із врахуванням того, що нові 299 об'єднаних територіальних громад, у яких перші місцеві вибори були проведені в 2017 році, тільки в 2018 році отримали 60% надходжень від податку на доходи фізичних осіб до своїх бюджетів, то їх власні ресурси у порівнянні з аналогічним періодом минулого року зросли в 2,7 рази та склали 9,7 млрд грн (+6,2 млрд грн). Разом з цим, темп зростання власних доходів 366 ОТГ (утворених у 2015-2016 роках), які у 2017 році вже отримували зарахування 60% ПДФО до своїх бюджетів, становить +19,8% (+1,8 млрд грн) (Рис. 1) [2].

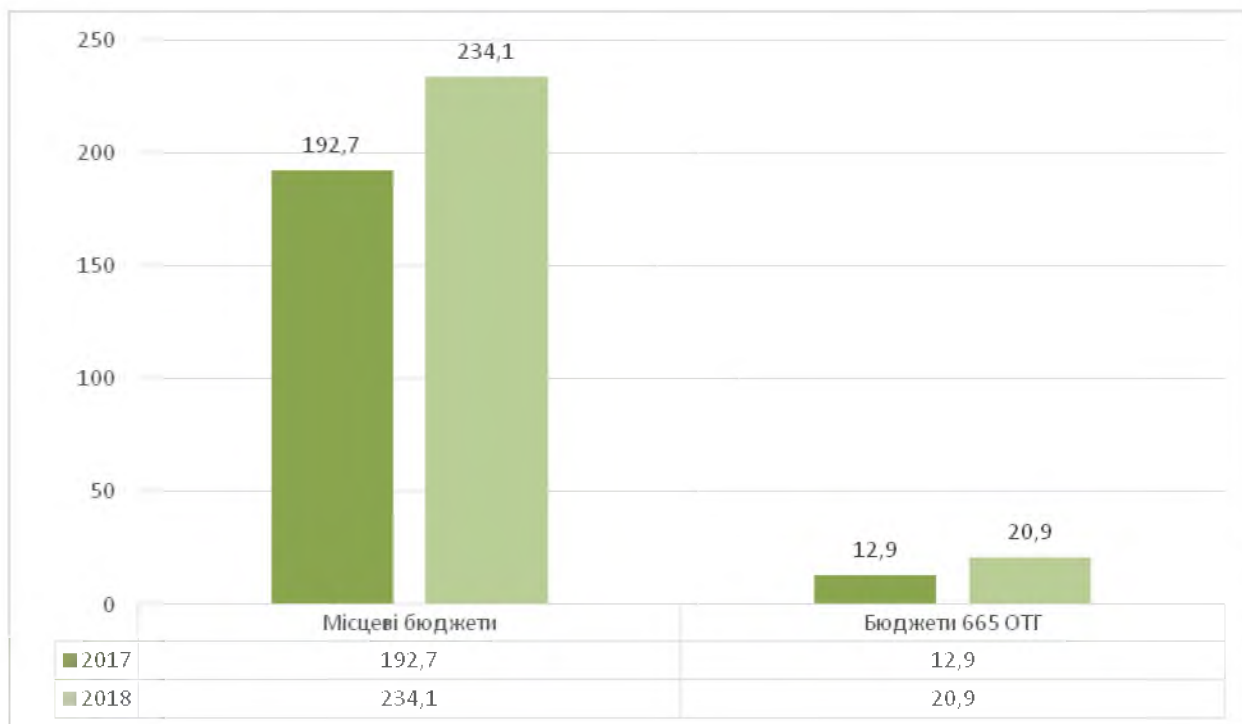

Рис. 1. Власні доходи загального фонду місцевих бюджетів та бюджетів ОТГ за 2017-2018 рр., млрд грн*

*Примітка. Складено за даними [2].

Однак у органів місцевого самоврядування об'єднаних територіальних громад все ще є потенціал до зміцнення їх фінансової бази [3], зокрема можливість:

- збільшення надходжень податку на доходи фізичних осіб, зокрема через легалізацію виплат заробітної плати та розширення зайнятості на території громади;

- розширення переліку платних адміністративних послуг що надаються на території громади;

- збільшення надходжень податку на нерухоме майно, зокрема через встановлення адекватних ставок та зменшення переліку пільговиків;

- збільшення надходжень від сплати акцизного податку з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлю підакцизних товарів вживши ряд заходів щодо легалізації продажу підакцизних товарів;

- збільшення надходжень від здачі в оренду майна комунальної власності через встановлення конкурентних та прозорих умов оренди цього майна.

Отже, ті громади, які добровільно об'єдналися в процесі реформи децентралізації отримали у своє розпорядження значно більші ресурси, аніж ті, що не об'єдналися. Проте у об'єднаних територіальних громадах все ще залишається значний потенціал до зміцнення їх фінансової бази.

Література:

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. №2456-VI (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (дата звернення: 15.03.2019).
2. Моніторинг процесу децентралізації влади та реформування місцевого самоврядування станом на 10 лютого 2019 р. URL: https://storage.decentralization.gov.ua/uploads/library/file/378/10.02.2019_ukr.pdf (дата звернення: 20.03.2019).
3. Kvasnytsia O, Rusin V. Research of reserves of strengthening the income base of budgets of united territorial communities in decentralization conditions. *Technology audit and production reserves*. 2019. 1 (No 5(45)). P. 23-28. DOI: <https://doi.org/10.15587/2312-8372.2019.164069/>.

Пташинська Аліна Олександрівна
ст. гр. Ф-41, ТНЕУ
Науковий керівник – к.е.н. Хомин І. П.

ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ

Ще декілька років тому, Україна взяла курс на євроінтеграцію, що вимагає істотних змін у сфері економіки, адаптацію чинного законодавства до міжнародних стандартів. У таких умовах особливої актуальності набувають питання щодо підвищення прозорості, підзвітності та ефективності діяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування та суб'єктів господарювання державної і комунальної форми власності та управління і використання ними наявних ресурсів загалом та системи контролю за цим процесом зокрема. Адже ефективна система фінансового контролю за управлінням державними чи місцевими ресурсами є дієвим механізмом для забезпечення фінансової стабільності і безпеки країни, досягнення стратегічних цілей держави. Це безпосередньо стосується сфери фінансового контролю, який вже пройшов певний етап розвитку в нашій країні.

Фінансовий контроль – це контроль законодавчих і виконавчих органів влади всіх рівнів, а також спеціально створених установ за фінансовою діяльністю всіх економічних суб'єктів із застосуванням певних методів і прийомів. Залежно від суб'єктів, що здійснюють фінансовий контроль, розрізняють такі його види: державний фінансовий контроль, відомчий фінансовий контроль, громадський фінансовий контроль, аудит.

На сьогодні система фінансового контролю в Україні не може забезпечити високий рівень фінансово-бюджетної дисципліни в державі в